

מסמך 185

מסמך 185

המשפט בפני פילטוס

מעט לאחר השעה שש בבוקר ביום שישי הזה, ה-7 באפריל שנת 30 לספירה, הובא ישוע לפני פילטוס, הפרוקורטור הרומי אשר משל ביהודה, שומרון ואדום, ואשר נמצא תחת פיקוחו המידי של הלגאטוס של סוריה. המאסטר הובא לפני המושל הרומי בידי שומרי המקדש כשהוא כבול, וכאשר מתלווים אליו כחמישים ממאשימו, לרבות חברי בית הדין של הסנהדרין (בעיקר הצדוקים), יהודה איש-קריות, הכוהן הגדול כיפא, וכן השליח יוחנן. חנן לא הופיע בפני פילטוס.

פילטוס כבר היה ער ומוכן לקבל את פני המבקרים בבוקר הזה, שכן ערב קודם לכן הוא יודע, מפי אלו אשר ביקשו את רשותו להשתמש בחיילים הרומיים בכדי לעצור את בן האדם, שיסוע יובא לפניו למשפט בשעות הבוקר המוקדמות. נקבע כי המשפט יערך אל מול הפרטוריום, תוספת למצודת אנטוניה שבה קבעו פילטוס ואשתו את המטה שלהם בשעה ששהו בירושלים.

אף כי את מרבית חקירתו של ישוע ערך פילטוס בתוך כותלי הפְּרִטוֹרִיּוֹם, החלק הציבורי של המשפט נערך מחוץ למבנה, על המדרגות המובילות מעלה אל הכניסה הראשית. הייתה זו מחווה כלפי היהודים, אשר סירבו להיכנס בערב הפסח למבנה של גויים שבו עלול היה להימצא חמץ. אם הם היו נוהגים כך, לא רק שהם היו הופכים לטמאים ומנועים מלקחת חלק בסעודת ההודיה של שעת אחר-צהריים, אלא גם שהם היו נדרשים לעבור טקסי טהרה לאחר שקיעת החמה בטרם יוכלו להשתתף בסעודת הפסח.

אף-על-פי שמצפונם של היהודים הללו לא הטרידם כלל בעת שהם זממו לגזור את דינו של ישוע למוות, הם הקפידו מאוד בכל ענייני הטהרה והמסורת הטקסית כהלכתה. והיהודים הללו לא היו היחידים אשר לא הצליחו להכיר בחובותיהם הגבוהות והקדושות, חובות מטבע אלוהי, בשעה שהם הקפידו להקדיש תשומת לב רבה לזוטות חסרות חשיבות לרווחתו של האדם הן בזמן והן בנצח.

1. פונטיוס פילטוס

אילולא פונטיוס פילטוס היה מושל טוב באופן סביר בפרובינקיות המשניות, טיבריוס לא היה משאירו בתפקיד הפרוקורטור של יהודה במשך עשר שנים. אף-על-פי שהוא היה מנהלן טוב למדי, מהבחינה המוסרית הוא היה פחדן. הוא לא היה אדם גדול מספיק בכדי להבין את טיב התפקיד אשר קיבל כמושל היהודים. הוא לא הצליח לתפוש את העובדה שליהודים הללו הייתה דת אמיתית, אמונה אשר בעבורה הם היו מוכנים למות, וכי מיליונים מהם, אשר היו פזורים ברחבי האימפריה נשאו את עיניהם אל ירושלים, מרכז אמונתם, והחשיבו את הסנהדרין כבית הדין העליון של העולם.

פילטוס לא אהב את היהודים, ואת השנאה העמוקה הזו הוא הפגין כבר במוקדם. מכל הפרובינקיות הרומיות, יהודה הייתה הפרובינקיה הקשה ביותר למשילות. פילטוס מעולם לא הבין באמת את הבעיות הכרוכות בניהול היהודים, ועל-כן כבר בראשית תפקידו כמושל עשה סדרת טעויות פטאליות-כמעט, קרובות להתאבדות כמעט. והטעויות האלה הקנו ליהודים יתרון משמעותי עליו. כאשר הם ביקשו להשפיע על החלטותיו, כל שהיו צריכים לעשות הוא לאיים בהתקוממות ופילטוס היה מתקפל לעומתם במהרה. חוסר עמוד השדרה המוסרי הזה, ההססנות של הפרוקורטור, נבעו בעיקר מפאת הזיכרון שזכר כמה מן העימותים אשר היו לו עם היהודים,

אשר בכולם הם גברו עליו. היהודים ידעו שפילטוס פחד מהם, ושהוא פחד לאבד את מקומו מול טיבריוס, והם ניצלו את הידע הזה פעמים רבות לטובתם ולרעתו של המושל.

העוינות של היהודים את פילטוס היוותה תוצאה של כמה מקרים מצערים. ראשית, הוא לא הצליח להבין ברצינות את ההתנגדות העמוקה שלהם לפסלים ותמונות כסמלי פולחן. ועל-כן, הוא התיר לחיילים להיכנס לירושלים בלא שהסירו את דיוקן הקיסר מדגליהם, כפי שנהגו לעשות החיילים הרומיים אשר שירתו תחת קודמו בתפקיד. משלחת גדולה של יהודים חיכתה לפילטוס במשך חמישה ימים והתחננה בפניו שיסיר את הדיוקנאות האלה מדגלי החיילים. הוא דחה את הבקשה הזו על הסף ואיים להמית אותם מיד. פילטוס, בעצמו סקפטי, לא הבין כי אנשים אשר מונעים מרגשות דתיים עזים לא יחססו למות עבור אמונותיהם; וכך הוא מצא את עצמו מול יהודים אשר קראו עליו תיגר מול ארמונו, הצמידו את פניהם אל הקרקע, ומסרו לו בכך כי הם מוכנים למות. אז הבין פילטוס כי הוא איים בלא כוונה לבצע. הוא נכנע, הורה להסיר את הדיוקנאות מדגלי החיילים בירושלים, ומצא את עצמו מאותו יום ואילך כשהוא כפוף במידה רבה לגחמות מנהיגי היהודים, אשר גילו בצורה זו את חולשתו, את העובדה שהוא אומנם מאיים אבל פוחד לקיים.

לאחר מכן, פילטוס היה נחוש להשיב לעצמו את יוקרתו האבודה וציווה לתלות על קירות ארמונו של הורדוס בירושלים את מגני הקיסר, מגנים אשר שימשו על-פי רוב לפולחן הקיסר. כאשר היהודים מחו על כך, הוא התעקש. וכשסירב להאזין לתלונותיהם, הם ערערו מיד לרומא והקיסר ציווה מיד להסיר את המגנים הפוגעניים. וכך מצא את עצמו פילטוס במעמד נחות עוד יותר מאשר היה בו קודם.

דבר נוסף אשר השניא אותו מאוד על היהודים היה העובדה שהוא העז לקחת כסף מקופת המקדש על-מנת לשלם על בנייתו של אקוודוקט חדש, אשר הגדיל את אספקת המים למיליוני המבקרים אשר הגיעו לירושלים בחגים. היהודים גרסו כי אך ורק הסנהדרין יכולה להשתמש בכספי המקדש, והם לא פסקו מעולם מלהוקיע את פילטוס על החלטתו המתיימרת. החלטתו זו הובילה ללא פחות מתריסר התקוממויות ולשפיכות דמים רבה. ההתפרצות החמורה האחרונה מתוך ההתפרצויות החמורות האלה פרצה כתוצאה מן הטבח של חבורה גדולה של תושבי הגליל, ממש בשעה שהם סגדו על המזבח.

חשוב לציין שעל-אף שהשליט הרומי ההססן הזה הקריב את ישוע בשל פחדו מן היהודים, ועל-מנת לשמר את מעמדו האישי, הוא סולק לבסוף מתפקידו כתוצאה מן הטבח אשר טבח ללא צורך בשומרונים בהקשר של משיח שקר אשר סחף אחריו חיילים ועלה על הר גריזים, בטענה כי שם קבורים תשמישי המקדש; ומהומות קשות פרצו כאשר הוא לא גילה את מקום מחבואם של כלי המקדש הקדושים, כמובטח. כתוצאה מן המקרה הזה, הורה הלגאטוס של סוריה לפילטוס לשוב לרומא. מכיוון שטיבריוס מת כאשר פילטוס היה בדרכו אל רומא, הוא לא מונה מחדש כפרוקורטור של יהודה. מעולם הוא לא הצליח להתאושש מאות הקלון המצער של ההסכמה שלו לצלוב את ישוע. מכיוון שהקיסר החדש לא הכיר בערכו, הוא פרש לפרובינקיה של לוזאן, שם התאבד מאוחר יותר.

קלאודיה פרקולה, אשתו של פונטיוס פילטוס, שמעה רבות על אודות ישוע מן העוזרת האישית שלה, אישה פניקית אשר האמינה בבשורת המלכות. לאחר מותו של פילטוס, קלאודיה נודעה כדמות משמעותית בתנועה אשר הפיצה את הבשורות הטובות.

וכל הדברים הללו מסבירים במידה רבה את מה שהתרחש באותו יום שישי טראגי. קל להבין כיצד התיימרו היהודים להכתיב לפילטוס את אשר הם רצו – להעיר אותו בשש בבוקר בכדי שישפוט את ישוע – וגם מדוע הם לא היססו לאיים עליו כי הם יאשימו אותו בבגידה באזוני הקיסר, אם יעז לסרב להמית את ישוע.

מושל רומי ראוי לשמו לא היה נקלע לחוסר יתרון מול שליטי היהודים, ולעולם לא היה מתיר לקנאים הדתיים צמאי הדם הללו להמית אדם אשר הוא עצמו הכריז עליו כעל חף מכל מפשע באשר להאשמותיהם הכוזבות. רומא טעתה טעות כבירה כאשר שלחה את פילטוס, מושל מדרגה שנייה, למשול בפלשתינה. הייתה זו שגיאה גסה בניהול ענייני העולם. מוטב היה לו טיבריוס היה שולח ליהודים את מושל הפרובינקיה הטוב ביותר באימפריה.

2. ישוע מופיע לפני פילטוס

לאחר שישוע ומאשימיו התאספו לפני אולם המשפט של פילטוס, יצא המושל הרומי החוצה ופנה אל החבורה אשר נאספה לפניו בשאלה, "במה אתם מאשימים אדם זה?" הצדוקים וחברי המועצה אשר נטלו על עצמם לסלק את ישוע היו נחושים להתייצב בפני פילטוס ולבקש את אישורו לגזר דין המוות אשר חרצו על ישוע, זאת בלא להציג אשמה ברורה כלשהי. לפיכך, הדובר מטעם בית הדין של הסנהדרין ענה לפילטוס ואמר: "אם אדם זה לא היה פושע, הן אז לא היינו מוסרים אותו לידך."

כאשר פילטוס הבחין בכך שהם היססו לבטא את האשמותיהם כלפי ישוע, אף שהוא ידע כי הם דנו באשמתו כל אותו הלילה, ענה להם כך: "מכיוון שלא החלטתם על אישום ברור, למה שלא תיקחו את האדם הזה ותשפטו אותו בהתאם לחוקיכם?"

ענה פקיד הסנהדרין לפילטוס: "על-פי החוק שלנו אסור להמית אדם, ואילו האדם הזה מתסיס את העם שלנו וראוי למוות בשל הדברים אשר אמר ואשר עשה. על כן באנו לפניך בכדי שתאשר את גזר הדין הזה."

העובדה שחברי הסנהדרין התייצבו בפני המושל הרומי בניסיון להתחמק, מעידה הן על הכוונות הרעות ועל הטינה אשר רחשו כלפי ישוע, והן על חוסר הכבוד, חוסר-ההוגנות והיעדר היושרה ביחסם אל פילטוס. איזה עלבון מעליבים נתיני הפרובינקיה את המושל שלהם כאשר הם מבקשים ממנו לגזור עונש מוות על אדם אשר הם לא העניקו לו משפט הוגן, ואפילו לא גיבשו האשמות מובחנות כלפיו!

פילטוס ידע משהו על עבודתו של ישוע בקרב היהודים, והוא ניחש כי ההאשמות כלפיו תהיינה עשויות להתייחס להפרת חוקי הדת של היהודים; לפיכך, הוא ביקש לשלוח את התיק בחזרה אל בית הדין שלהם. ושוב, פילטוס נהנה לראותם מתוודים בפומבי כי לא היה בכוחם לגזור גזר דין מוות, אפילו על בן העם שלהם עצמם אשר הם שנאוהו שנאה מרה.

היה זה כמה שעות קודם לכן – מעט לפני חצות ולאחר שפילטוס אישר להשתמש בחיילים הרומיים על-מנת להביא למעצרו של ישוע – שפילטוס למד עוד על אודות ישוע ותורתו מפי קלאודיה, אשתו, אשר הייתה גיורת חלקית ליהדות שהפכה לאחר מכן למאמינה גמורה בבשורת ישוע.

פילטוס העדיף לדחות את הישיבה הזאת, אך הוא ראה שמנהיגי היהודים היו נחושים להביא את המקרה לדיון. הוא ידע שהיום הזה לא רק שהיה בוקרו של ערב הפסח, אלא גם יום שישי, יום ההכנה לשבת המנוחה והפולחן של היהודים.

פילטוס היה מאוד רגיש לאופן הבלתי-מכבד שבו התייחסו אליו היהודים הללו, והוא לא הסכים להיענות לתביעותיהם לגזור על ישוע דין מוות ללא משפט. לכן, לאחר שהמתין במשך מספר רגעים על-מנת שציגו את האשמותיהם כלפי האסיר, הוא פנה אליהם ואמר: "לא אגזור על האדם הזה דין מוות ללא משפט; ואף לא אסכים לחקור אותו, עד אשר תציגו את האשמותיכם בכתב."

מסמך 185

לאחר שהכוהן הגדול והאחרים שמעו את דבריו של פילטוס, הם סימנו לפקיד בית הדין להושיט לפילטוס את כתב האשמה הכתוב נגד ישוע. וההאשמות האלה היו:

"בבית הדין של הסנהדרין אנחנו מוצאים כי אדם זה הינו רשע ומסית את העם, וכי הוא אשם באלה הדברים:

1. הסתת העם והתססתו למרד.

2. הטלת איסור על העם להעלות מס לקיסר.

3. כינוי עצמו מלך היהודים ולימוד על אודות כינונה של מלכות חדשה.

ישוע לא נשפט על ההאשמות האלה, ואף לא הורשע כחוק בגין. ואף כי הוא אפילו לא שמע את ההאשמות האלה כאשר נאמרו לראשונה, ציווה פילטוס להביא אותו מן הפרטורים, שם הוא נמצא תחת משמר, והתעקש שההאשמות האלה יושמעו שוב בנוכחות ישוע.

כאשר שמע ישוע את ההאשמות האלה, הוא ידע היטב שבית הדין היהודי לא דן בעניינים אלה, וכך ידעו גם יוחנן זבדיה ומאשימיו, אך ישוע לא ענה כלל. אפילו כאשר פילטוס ביקש ממנו לענות למאשימיו הוא לא פצה את פיו. פילטוס נדהם כל-כך נוכח חוסר ההוגנות של ההליך כולו והתרשם כל-כך מן הסבלנות העמוקה והשקטה של ישוע, עד כי הוא החליט לקחת את האסיר פנימה אל האולם ולחקור אותו בפרטיות.

דעתו של פילטוס הייתה שרוייה בבלבול, לבו הכיל פחד מישוע, ורוחו נפעמה עד מאוד מן המחזה של ישוע עומד שם ברוב הדר אל מול מאשימיו צמאי הדם, ומתבונן בהם, אך לא בבז שקט, אלא בהבעת רחמים אמיתיים ובחיבה מהולה בצער.

3. החקירה הפרטית של פילטוס

פילטוס לקח את ישוע ואת יוחנן זבדיה לחדר פרטי והשאיר את השומרים בחוץ, באולם. הוא ביקש מן האסיר לשבת, ישב לצדו ושאל אותו מספר שאלות. פילטוס פתח את השיחה בכך שהבטיח לישוע שהוא עצמו לא האמין באשמה הראשונה אשר הועלתה כנגדו: שהוא מסית את העם ומתסיס למרד. ואז שאל, "האם אי-פעם הנחית לא להעלות מס לקיסר?" ישוע הצביע על יוחנן ואמר, "שאל אותך, או את כל אחד אחר ששמע אותי מלמד." אז שאל פילטוס את יוחנן באשר למס, ויוחנן העיד ודיבר על תורת המאסטר והסביר שישוע ושליחיו שילמו מסים הן לקיסר והן למקדש. לאחר שפילטוס תחקר את יוחנן, הוא אמר, "אל תספר לאיש שדיברתי איתך." ויוחנן מעולם לא גילה זאת.

פילטוס נפנה אז אל ישוע, המשיך בחקירתו ואמר, "וכעת כאשר להאשמה השלישית נגדך, האם אתה הנך מלך היהודים?" מכיוון שהיה טון של תהייה כנה בקולו של פילטוס, ישוע חייד אל הפרוקורטור ואמר: "פילטוס, האם אתה שואל זאת עבור עצמך, או שמא תשאל בשם האחרים האלה, מאשימיי?" ענה לו המושל בטון ממורמר משהו: "האם אני יהודי? בני העם שלך והכוהנים הראשיים הסגירו אותך וביקשו ממני לגזור עליך דין מוות. אני עצמי מטיל ספק בתקפות ההאשמות ואני מנסה לברר בעצמי מה עשית. תאמר לי, האם אמרת שאתה מלך היהודים? האם ביקשת לכוון מלכות חדשה?"

אמר אז ישוע לפילטוס: "אינך רואה שמלכותי איננה מן העולם הזה? אילו הייתה מלכותי מן העולם הזה, וודאי היו תלמידיי נלחמים בכדי שלא אוסגר לידי היהודים. נוכחותי כאן לפניך, כבול בכבלים

האלה, די בה כדי להעיד בפני כל אדם כי מלכותי הינה מלכות רוח, היא אחוות בני האדם אשר הפכו לבני האלוהים באמונה ובאהבה. וגאולה זו היא גאולה לגויים וליהודים כאחד.

"אז אתה מלך, אחרי ככלות הכול?" אמר פילטוס. וישוע ענה לו: "כן, אני כזה מלך, ומלכותי היא משפחת בני האמונה של אבי שבשמים. זאת הסיבה שעבורה נולדתי בעולם הזה, בכדי להציג את אבי לכל בני האדם ובכדי להעיד על אמיתות האלוהים. ואפילו כעת, הנני מכריז באוזניך כי כל אשר הוא מן האמת ישמע את קולי."

אמר אז פילטוס, חצי בלעג וחצי בכנות, "אמת, מהי אמת – מי יודע?"

פילטוס לא הצליח לתפוש את דבריו של ישוע, ואף לא יכול היה להבין את טיבה של מלכותו הרוחנית, ואולם כעת הוא היה בטוח שהאסיר לא עשה דבר הראוי לגזר דין מוות. מבט אחד מקרוב בישוע במפגש פנים אל פנים הספיק בכדי לשכנע אפילו את פילטוס שהאדם הזה, עדין ועייף אך מלכותי וישר, לא היה מהפכן מסוכן אשר ביקש לעלות על כס מלכות ישראל. פילטוס חשב שהוא הבין במידת-מה מדוע ישוע קרא לעצמו מלך, שכן הוא הכיר את התורה הסטואית אשר גרסה כי "החכם הוא מלך". פילטוס היה משוכנע לחלוטין כי ישוע איננו מתסיס מסוכן, אלא לא הרבה יותר מאיש חזון בלתי-מזיק, קנאי תמים.

לאחר שתחקר את המאסטר, חזר פילטוס אל הכהנים הראשיים ואל מאשימיו של ישוע ואמר: "חקרתי את האדם הזה ולא מצאתי בו כל אשמה. אינני סבור שהוא אשם בהאשמות שהעליתם כלפיו; אני סבור שצריך לשחרר אותו." וכאשר שמעו זאת היהודים הם נמלאו כעס עצום, עד כדי כך שהחלו לצעוק בפראות כי ישוע הוא בן מוות; ואחד מחברי הסנהדרין העז לגשת אל פילטוס ואמר: "האדם הזה מתסיס את העם, החל בגליל, ולאחר מכן ביהודה כולה. הוא פורע חוק ופושע. אתה תתחרט על כך הרבה זמן אם תשחרר את הרשע הזה."

פילטוס לא ידע מה לעשות עם ישוע; ולפיכך, כאשר הוא שמע מהם שישוע החל את עבודתו בגליל, הוא חשב שיצליח להשתחרר מן האחריות לגורל המשפט, או לפחות להרוויח מעט זמן על-מנת לחשוב, בכך שישלח את ישוע להופיע בפני הורדוס, אשר שהה באותה עת בעיר לצורך הפסח. פילטוס אף חשב שהמחווה הזו תעזור להפיג מעט מן המרירות אשר שררה מזה זמן בינו לבין הורדוס, בשל מספר רב של תקריות הנוגעות לעניינים של סמכות.

פילטוס קרא לשומרים ואמר: "האיש הזה מן הגליל הוא. קחו אותו אל הורדוס, ולאחר שיחקור אותו, חזרו ודווחו לי מה שהוא מצא." והם לקחו את ישוע אל הורדוס.

4. ישוע לפני הורדוס

כאשר הורדוס אנטיפס שהה בירושלים, הוא התגורר בארמון הישן של המכבים, ארמונו של הורדוס הגדול, ולשם, אל ביתו של המלך לשעבר, שומרי המקדש הביאו כעת את ישוע, כאשר מאשימיו וקהל הולך וגדל הולך אחריהם. הורדוס שמע זה מכבר על אודות ישוע, והיה מאוד סקרן לגביו. וכאשר בן האדם עמד מולו, בבוקרו של יום השישי הזה, האדומי המרושע לא זכר ולו לרגע את הנער אשר הופיע בפניו בשנים עברו בציפורי וביקש ממנו להחליט באופן הוגן באשר לחוב שהוא חב לאביו אשר נהרג בזמן שעבד באחד ממבני הציבור. למיטב ידיעתו של הורדוס, הוא מעולם לא ראה את ישוע, אף כי הוטרד ממנו מאוד בשעה שמרכז פעולתו היה בגליל. כעת, משהוחזק בידי פילטוס ואנשי יהודה, הורדוס רצה לראותו משום שהרגיש בטוח בכך שהוא לא יחולל לו יותר צרות בעתיד. הורדוס שמע הרבה על הניסים שחולל ישוע, וקיווה מאוד לראותו עושה מעשה פלאים כזה או אחר.

כאשר הביאו את ישוע בפני הורדוס, הופתע הטטרך מהופעתו ההדורה של ישוע ומשלוותו המופגנת. במשך כחמש-עשרה דקות חקר הורדוס את ישוע בשאלות, ואולם המאסטר לא ענה. הורדוס הקניט אותו ואתגר אותו לבצע נס, ואולם ישוע לא ענה לשאלותיו הרבות ולא השיב להקנטות.

או-אז נפנה הורדוס אל הכוהנים הראשיים ואל הצדוקים, שמע את האשמותיהם ביתר פירוט ממה שהקשיב להם פילטוס והאזין לפשעיו לכאורה של בן האדם. ולבסוף, כאשר השתכנע שישוע לא ידבר אליו, וגם לא יחולל עבורו נס, המשיך הורדוס ללעוג לו במשך זמן-מה, הלביש אותו באדרת ישנה וסגולה ושלח אותו בחזרה אל פילטוס. הורדוס ידע שאין לו כל סמכות חוקית באשר לישוע בארץ יהודה. אף כי הוא שמח שסוף-סוף הוא עתיד להיפטר מישוע בגליל, הוא היה אסיר תודה על כך שפילטוס הוא אשר נשא באחריות להמתתו. הורדוס מעולם לא התאושש מן הפחד אשר נפל עליו כקללה מאז שרצח את יוחנן המטביל. פעמים הוא אף פחד כי ישוע היה יוחנן אשר קם לתחייה מן המתים. וכעת, נמוג הפחד הזה משראה שישוע היה אדם מאוד שונה מן הנביא הקולני והרושף אשר העז לחשוף ולהוקיע את חייו הפרטיים.

5. ישוע שב אל פילטוס

כאשר הביאו השומרים את ישוע בחזרה אל פילטוס, הוא יצא אל המדרגות שבחזית הפרטוריום, שם מוקם כיסא הדין שלו, קרא אליו את הכוהנים הראשיים ואת חברי הסנהדרין ואמר להם: "הבאתם לפני את האדם הזה והאשמתם אותו כי הוא מתסיס את העם, אוסר עליהם לשלם מסים וטוען שהוא מלך היהודים. חקרתי אותו ולא מצאתי אותו אשם בכל אלה. לאמיתו של דבר, לא מצאתי בו כל אשמה. אז שלחתי אותו אל הורדוס, וכנראה שהטטרך הגיע לאותה מסקנה, שהרי הוא שלח אותו בחזרה אלינו. ברור לגמרי שהאדם הזה לא עשה דבר אשר ראוי לגזר דין מוות. אם אתם סבורים כי נדרש להכניס בו משמעת, אני מוכן לגעור בו לפני שאשחרר אותו."

ממש בזמן שהיהודים החלו לצעוק ולהתלונן כנגד שחרורו של ישוע, הגיע המון גדול אל הפרטוריום על-מנת לבקש מפילטוס לשחרר אסיר לכבוד חג הפסח. מזה זמן-מה נהגו מושלי רומא לאפשר לתושבים לבחור אסיר, או פושע מורשע, ולבקש מחילה עבורו בחג הפסח. וכעת, הגיע ההמון הזה למולו בכדי לבקש את שחרורו של אסיר. ומכיוון שישוע התחבב על ההמונים רק לאחרונה, עלה במוחו של פילטוס הרעיון שהוא יוכל לשחרר את עצמו מן המצוקה שבה היה שרוי בכך שיציע לקבוצה שתבחר לשחרר את ישוע במחווה רצון טוב לפסח, שהרי הוא היה כעת אסיר במשפט.

כאשר עלה ההמון על מדרגות הבניין, שמע פילטוס כי הם קוראים בשמו של אחד, ברבס. ברבס היה מתסיס פוליטי, שודד ורוצח, בנו של כוהן אשר נעצר לאחרונה בשעה ששדד ורצח על דרך יריחו. האיש הזה נידון למוות, וגזר הדין היה מתוכנן להתבצע מיד לאחר תום חגיגות הפסח.

פילטוס עמד והסביר להמון כי ישוע הובא לפניו בידי הכוהנים הגדולים אשר ביקשו להמיתו בשל האשמות מסוימות, וכי הוא עצמו לא חשב שהאדם ראוי לדין מוות. אמר פילטוס: "את מי אתם מעדיפים שאשחרר, את הרוצח הזה, ברבס, או את ישוע הגלילי?" מיד עם תום דבריו של פילטוס, החלו הכוהנים הראשיים וחברי הסנהדרין לצעוק בקולי קולות, "ברבס, ברבס!" וכשהקהל ראה שכוהניו הגדולים נחושים להמית את ישוע, הם מיהרו להצטרף ולתבוע את חייו וצעקו לשחרורו של ברבס.

מספר ימים לפני כן, אותו המון נדהם מישוע, אך האספסוף לא נשא את עינו אל מי שטען כי הוא בן האל, ומצא את עצמו כעת מוחזק בידי הכוהנים הגדולים והשליטים ועומד למשפט על חייו בפני פילטוס. ישוע יכול היה להיחשב כגיבור בעיני העם כאשר הניס את חלפני הכספים ואת

הסוחרים אל מחוץ למקדש, אך לא כאשר היה אסיר אינו-מתנגד, המוחזק בידי אויביו ועומד למשפט על חייו.

פילטוס כעס למראה הכוהנים הגדולים אשר צועקים בזכות מחילה עבור רוצח ידוע ותובעים את דמו של ישוע. הוא ראה את רשעותם ואת שנאתם והבחין בדעות הקדומות ובקנאה. על כך, אמר להם: "איך תוכלו לבחור בחייו של רוצח ולא באלה של האדם הזה, אשר פשעו הגדול ביותר הוא שהוא מכנה את עצמו באופן ציורי 'מלך היהודים'?" ואולם, זו לא הייתה אמירה חכמה מצד פילטוס. היהודים היו עם גאה אשר היה נתון כעת תחת עולה של רומא, הם קיוו למשיח אשר יגאל אותם מן השעבוד לגויים במפגן כוח גדול וברוב הדר. יותר מכפי שפילטוס יכול היה לשער, הם רגזו על הרמיזה כי אפשר להתייחס כאל "מלך היהודים" אל המורה העניו הזה, אשר לימד דברים מוזרים והיה עצור כעת ומואשם בפשעים אשר דינם מוות. הם החשיבו את ההערה הזו כעלבון כלפי כל מה שהיה קדוש ומכובד בעיניהם כאומה, ולפיכך צעקו ככל יכולתם על-מנת לשחרר את ברבס ולהמית את ישוע.

פילטוס ידע שישוע היה חף מפשע באשר להאשמות אשר הוטחו בו, ואילו היה שופט צדק אמיץ היה מזכה אותו ומשחרר אותו. אך הוא חשש לעמוד כנגד היהודים הכעוסים הללו, ובעוד שהוא מהסס, הגיע שליח ובידו מסר חתום מאשתו קלאודיה.

פילטוס סימן לנאספים מולו כי הוא מבקש לקרוא את המסר אשר קיבל זה עתה לפני שימשיך לטפל בעניין. לאחר שפתח את המכתב מאשתו, קרא כך: "אני מתפללת כי אין לך כל קשר לאדם ההגון והחף-מפשע אשר נקרא ישוע. הלילה חלמתי עליו חלום אשר גרם לי סבל רב." לא רק שהמסר הזה מקלאודיה הטריד מאוד את פילטוס וגרם לדחייה נוספת במתן גזר הדין, אלא גם למרבה הצער אפשר לשליטי היהודים מספיק זמן על-מנת להסתובב בתוך הקהל ולדחוק באנשים לקרוא לשחרורו של ברבס ולתבוע את צליבתו של ישוע.

לבסוף, פנה פילטוס שוב לפתרון הבעיה אשר ניצבה בפניו ושאל את הקהל, אשר הורכב ממנהיגי היהודים ומן ההמון אשר בא לבקש מחילה, "מה אעשה בזה המכונה 'מלך היהודים'?" והם כולם צעקו כאיש אחד, "צלוב אותו! צלוב אותו!" העובדה שכל הקהל המעורב תבע זאת כאיש אחד הבהילה והפחידה את פילטוס, אשר היה שופט בלתי-הגון ומפוחד.

ואז אמר פילטוס שוב: "למה לצלוב את האדם הזה? מה פשעו? מי יבוא ויעיד כנגדו?" אך כאשר הם שמעו את פילטוס מגן על ישוע, הם צעקו בקול חזק עוד יותר, "צלוב אותו! צלוב אותו!"

שוב פנה אליהם פילטוס באשר לאסיר ישוחרר לפסח, ואמר: "שוב אני שואל אתכם, איזה מבין האסירים תבקשו שאשחרר לפסח?" ושוב צעק ההמון, "תן לנו את ברבס!"

אז אמר פילטוס: "אם אשחרר את הרוצח, מה אעשה עם ישוע?" ושוב צעק ההמון כאיש אחד, "צלוב אותו! צלוב אותו!"

תביעתו הנחושה של ההמון, אשר פעל כעת בהוראתם הישירה של הכוהנים הגדולים ושל חברי מועצת הסנהדרין, הטילה אימה על פילטוס; אף-על-פי-כן, הוא ניסה פעם אחת נוספת להפיס את דעת הקהל ולהציל את ישוע.

6. פנייתו האחרונה של פילטוס

אך ורק אויביו של ישוע נטלו חלק בכל המאורעות אשר התרחשו בשעות הבוקר המוקדמות של יום שישי, אל מול פילטוס. חבריו הרבים, או שעדיין לא ידעו על המעצר בלילה ועל המשפט

בבוקר, או שהתחבאו כדי להימנע מלהיעצר ולהישפט למוות בשל אמונתם בתורתו של ישוע. ההמון אשר תבע כעת את מות המאסטר כלל אך ורק את אויביו המושבעים, וכן אנשים שלא ממש חשבו ושהיה קל להסיתם.

פילטוס ניסה פעם אחת אחרונה לפנות אל רחמיהם. הוא פחד לעמוד אל מול תביעת ההמון אשר הושת ותבע את דמו של ישוע, והוא הורה לשומרים ולחיילים הרומיים לקחת את ישוע ולהלקות אותו. זו כשלעצמה הייתה הוראה בלתי-הוגנת ובלתי-חוקית, שכן החוק הרומי קבע שיש להלקות אך ורק את מי שכבר נידון למוות בצליבה. לצורך העונש לקחו השומרים את ישוע אל החצר הפתוחה של הפרטורים. אויביו לא ראו את ההלקאה, אך פילטוס נכח בה, ולפני שסיימו להתעלל בו, הוא הנחה את המלקים לעצור ולהביא את ישוע בפניו. הם הלבישו אותו בגלימה הסגולה ושזרו כתר קוצים שאותו הניחו על ראשו. רק אז קשרו את ישוע לעמוד ההלקאה והלקו אותו בשוטים אשר נשזרו בהם קשרים. הם נתנו בידו ענף כתחליף לשרביט, כרעו ברך מולו ולעגו לו, "הצדיעו למלך היהודים!" הם ירקו עליו והיכו בפניו בידיהם. ואחד מהם, לפני שהשיבו אותו אל פילטוס, לקח את הענף מידו והיכה אותו בראשו.

או-אז הוביל פילטוס את האסיר המדמם והמולקה, הציג אותו בפני הקהל המעורב ואמר: "ראו את האדם הזה! שוב אני מכריז בפניכם שאיני מוצא בו כל פשע, ולאחר שהלקיתי אותו, אני משחרר אותו."

שם עמד ישוע מנצרת, לבוש גלימת מלכות סגולה וישנה וכתר קוצים עוטר את ראשו העדין. פניו היו מוכתמות בדם וגופו כפוף מסבל ומצער. ואולם, דבר לא יוכל לגעת בלבבות הקהים של מי שנפלו קורבן לשנאה יוקדת, ומי שהשתעבדו לדעות הקדומות של הדת. המחזה הזה שלח גל זעזוע במחוזותיו של יקום עצום ממדים, אך הוא כלל לא נגע בלבבות של מי שהיה נחוש להביא לחיסולו של ישוע.

לאחר שהם התאוששו מן ההלם הראשון למראה מצוקתו של המאסטר, הם רק המשיכו והאריכו בצעקות רמות עוד יותר, "צלו! צלו! צלו! צלו!"

פילטוס הבין כי היה זה מעשה חסר-תוחלת לפנות אל הרחמים אשר הם היו אמורים להרגיש. הוא צעד קדימה ואמר: "אני מבין שאתם נחושים לראות במוותו של האיש הזה, אך מה הוא עשה כדי להיות ראוי למוות? מי יכריז על פשעו?"

אז צעד קדימה הכוהן הגדול בעצמו, ניגש אל פילטוס והכריז בכעס: "יש לנו חוק קדוש, ובהתאם לחוק הזה האיש הזה בן מוות הוא, לפי שהוא קרא לעצמו בן האל." מששמע זאת פילטוס, הוא נמלא פחד רב עוד יותר, ולא רק מפני היהודים, אלא גם משום שנזכר בפתק שקיבל מאשתו ובסיפורי המיתולוגיה היוונית על האלים היוורדים אל הארץ. הוא נרעד כעת מן המחשבה שאולי ישוע אכן הינו אישיות אלוהית. הוא סימן לקהל להשתתף ולקח את ישוע בידו פנימה אל תוך הבניין בכדי להמשיך ולחקור אותו. פילטוס היה כעת מבולבל מפאת הפחד, נבוך בשל האמונה הטפלה, וכן הציקה לו גישתו העיקשת של האספסוף.

7. החקירה האחרונה של פילטוס

פילטוס רעד מהתרגשות ומפחד, ישב לצד ישוע ושאל: "מאיפה באת? מי אתה באמת? מה הוא הדבר שהם אומרים, שאתה בן האל?"

ואולם ישוע התקשה לענות על השאלות האלה, אשר נשאלו מפי שופט פחדן, חלש והססן, אשר נהג בו בחוסר-הגינות שכזה כאשר ציווה להלקותו אפילו לאחר שהכריז עליו כעל חף מכל פשע, ולפני שגזר עליו דין מוות. ישוע הסתכל הישר בעיניו של פילטוס ולא ענה דבר. אמר אז פילטוס: "אתה מסרב לדבר איתי? אתה לא מבין שעדיין יש לי הכוח לשחרר אותך או לצלוב אותך?" אז ענה לו ישוע: "לא יכול להיות לך שום כוח באשר אליי, אלא הכוח אשר הותר מלמעלה. לא תוכל להפעיל כל סמכות באשר לבן האדם, אלא אם התיר זאת האב שבשמיים. אך אתה לא אשם כל-כך, שכן אתה לא מכיר את הבשורה. זה אשר בגד בי וזה אשר מסר אותי אליך, הם נושאים בחטא גדול יותר."

פילטוס נמלא אימה מן השיחה האחרונה הזו עם ישוע. הפחדן חסר חוט השדרה המוסרי הזה, האדם בעל חוש הצדק הרופף, כרע כעת תחת המשקל הכפול של הפחד הנובע מן האמונות הטפלות והפחד האיום אשר פחד ממנהיגי היהודים.

שוב הופיע פילטוס בפני ההמון, ואמר: "בטוחני שהאדם הזה עבר רק על חוקי הדת. קחו אותו ושפטו אותו לפני חוקיכם. למה מצפים אתם שאסכים למותו רק משום שהפר את המסורת שלכם?"

פילטוס עמד לשחרר את ישוע, כאשר הכוהן הגדול, כיפא, ניגש אל השופט הרומי הפחדן, נופף באצבע נקמנית לפני פניו של פילטוס, ואמר בכעס, כך שכל ההמון שמע: "אם תשחרר את האדם הזה, אתה לא בצד של הקיסר, ואני אוודא שהקיסר יידע את הכול." האיום הפומבי הזה היה יותר מדי עבור פילטוס. הפחד שלו מפני גורלו שלו עצמו האפיל כעת על כל השיקולים האחרים, והמושל הפחדן הורה להביא את ישוע לפני כס המשפט. עת עמד המאסטר לפניהם, הוא הצביע עליו בלעג ואמר, "הנה מלככם." היהודים השיבו, "תיפטר ממנו. צלוב אותו!" אז אמר פילטוס, באירוניה ובציניות, "האם לצלוב את מלככם?" ענו לו היהודים, "כן, צלוב אותו! אין לנו מלך מלבד הקיסר." ואז הבין פילטוס שכלו כל התקוות להציל את ישוע, שכן הוא עצמו לא העז לעמוד אל מול היהודים.

8. כניעתו הטראגית של פילטוס

הנה עומד בן האל אשר התגשם כבן האדם. הוא נעצר ללא כתב אישום; הואשם ללא ראיות; נשפט ללא עדים; הוענש ללא גזר דין; וכעת, עמד להיגזר דינו למוות בידי שופט בלתי-הגון אשר התוודה זה מכבר כי לא מצא בו כל אשמה. אם פילטוס כינה את ישוע "מלך היהודים" בבקשו לפנות אל רגשותיהם הלאומניים של היהודים, הרי שהוא נכשל בכך כישלון חרוץ. היהודים לא ציפו למלך שכזה. הכרזתם של הכוהנים הגדולים ושל הצדוקים, "אין לנו מלך מלבד הקיסר," גרמה להלם אפילו לאנשים הפשוטים, אך כעת היה זה מאוחר מדי כדי להציל את ישוע, אפילו לו היה האספסוף מעז לתמוך במאסטר.

פילטוס פחד מהתקוממות או מתסיסה. הוא לא העז להסתכן בהפרעה מעין זו בחג הפסח בירושלים. רק לאחרונה גער בו הקיסר, והוא לא רצה להסתכן בגערה נוספת. האספסוף הריע כאשר פילטוס ציווה על שחרורו של ברבס. או-אז הוא ציווה שיביאו לפניו קערה ומים, ושם, אל מול הקהל, רחץ את ידיו ואמר: "אני חף מכל אשמה באשר לדמו של האדם הזה. אתם נחושים להמיתו, אך אני לא מצאתי בו כל אשמה. עשו זאת. החיילים ייקחו אותו." אז הריע ההמון והשיב, "דמו יהיה עלינו ועל ילדינו."